DERS ÖZETİ · BEŞERÎ SİSTEMLER VE SÜREÇLER

Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Geleceği

Nüfusun tarihsel değişimi ve geleceği; dünya nüfusunun tarih boyunca doğum oranı, ölüm oranı ve göç etkisiyle nasıl değiştiğini ve gelecekte nasıl bir eğilim izleyebileceğini inceler.

1 Temel Kavramlar

- Doğum oranı: bin kişi başına yıllık doğum sayısı
- Ölüm oranı: bin kişi başına yıllık ölüm sayısı
- Doğal artış hızı = doğum oranı - ölüm oranı
- Toplam nüfus değişimi = doğal artış ± göç

2 Sanayi Öncesi Dönem

- Doğum oranı ve ölüm oranı yüksekti.
- Savaş, salgın ve kıtlık ölümü artırıyordu.
- Nüfus artışı yavaş ve dengesizdi.

3 Sanayi Sonrası Dönem

- Sağlık ve beslenme koşulları iyileşti.
- Ölüm oranı hızla düştü.
- Doğum oranı bir süre yüksek kaldı.
- Nüfus hızla arttı.

4 Nüfusun Geleceği

- Gelişmiş ülkelerde doğurganlık düşüyor.
- Gelişmiş ülkelerde nüfus yaşlanıyor.
- Gelişmekte olan ülkelerde artış görece yüksek sürüyor.

5 Göç ve Nüfus

- Göç, doğal artış hızını değiştirmez.
- Göç, veren bölgenin nüfusunu azaltır.
- Göç, alan bölgenin nüfusunu artırır.

Dönemden Döneme Nüfus Artışı

Dönem	Doğum Oranı	Ölüm Oranı	Artış Eğilimi
Sanayi öncesi	Yüksek	Yüksek	Yavaş, dengesiz
Sanayi sonrası	Yüksek	Düşük	Hızlı artış
Günümüz gelişmiş ülkeler	Düşük	Düşük	Yavaş, yaşlanan nüfus

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Geleceği: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 · ARTIŞ HIZI HESAPLA

Doğum oranı binde 18, ölüm oranı binde 6 ise artış hızı?

1. Formülü yaz: doğum oranı - ölüm oranı.
2. 18 - 6 = 12 işlemini yap.

Cevap: Binde 12

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 · ARTIŞ HIZI HESAPLA

Doğum oranı binde 20, ölüm oranı binde 8 ise artış hızı?

1. Formülü yaz: doğum oranı - ölüm oranı.
2. 20 - 8 = 12 işlemini yap.

Cevap: Binde 12

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 · DÖNEM EŞLEŞTİRME

Yüksek doğum, yüksek ölüm, yavaş artış hangi döneme ait?

1. Ölüm oranının yüksek olmasına bak.
2. Bu özellik sanayi öncesi döneme aittir.

Cevap: Sanayi öncesi dönem

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 · DÖNEM EŞLEŞTİRME

Doğum oranı yüksek, ölüm oranı düşük hangi döneme ait?

1. Ölüm oranının düşmesine bak.
2. Bu özellik sanayi sonrası hızlı artış dönemine aittir.

Cevap: Sanayi sonrası dönem

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 · GÖÇ ETKİSİ

Çok kişi göç eden bir bölgenin toplam nüfusu ne olur?

1. Göçün doğal artıştan ayrı bir etken olduğunu hatırla.
2. Göç veren bölgenin toplam nüfusu azalır.

Cevap: Azalır

TAHTA

9. Sınıf · Coğrafya

MİNİ TEST

Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Geleceği: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: Tarih: Doğru / Yanlış:

1. **Doğal nüfus artış hızı nasıl hesaplanır?**

A) Doğum oranı - ölüm oranı
B) Doğum oranı × ölüm oranı
C) Ölüm oranı - doğum oranı
D) Doğum oranı + göç oranı

2. **Doğum oranı binde 15, ölüm oranı binde 5 olan bir ülkenin doğal artış hızı kaçtır?**

A) Binde 5
B) Binde 10
C) Binde 15
D) Binde 20

3. **Doğum oranı binde 22, ölüm oranı binde 9 olan bir ülkenin doğal artış hızı kaçtır?**

A) Binde 9
B) Binde 22
C) Binde 13
D) Binde 31

4. **Doğum oranı binde 10, ölüm oranı binde 14 olan bir ülkede nüfus ne olur?**

A) Doğal yollarla artar
B) Hiç değişmez
C) Sadece göçle artar
D) Doğal yollarla azalır

5. **Hangisi sanayi öncesi dönemin özelliğidir?**

A) Yüksek doğum, yüksek ölüm
B) Düşük doğum, düşük ölüm
C) Düşük doğum, yüksek ölüm
D) Yüksek doğum, düşük ölüm

6. **Hangisi sanayi sonrası hızlı artış döneminin özelliğidir?**

A) Düşük doğum, yüksek ölüm
B) Düşük doğum, düşük ölüm
C) Yüksek doğum, düşük ölüm
D) Yüksek doğum, yüksek ölüm

7. **Günümüzde gelişmiş ülkelerde hangi eğilim görülür?**

A) Doğurganlık artıyor, nüfus gençleşiyor
B) Ölüm oranı aniden yükseliyor
C) Göç tamamen duruyor
D) Doğurganlık düşüyor, nüfus yaşlanıyor

8. **Göç ile ilgili hangisi doğrudur?**

A) Doğal artış hızını değiştirir
B) Doğal artış hızından ayrı bir etkendir
C) Doğum oranını doğrudan artırır
D) Ölüm oranıyla aynı anlama gelir

9. **Bir nüfus-zaman grafiğinde eğimin dikleşmesi neyi gösterir?**

A) Nüfus artış hızının yavaşladığını
B) Nüfusun azaldığını
C) Göçün durduğunu
D) Nüfus artış hızının yükseldiğini

10. **Nüfus projeksiyonu nedir?**

A) Geçmiş nüfusun kesin kaydı
B) Yalnızca doğum oranının ölçülmesi
C) Mevcut eğilimlere göre gelecek nüfus tahmini
D) Göçün yasaklanması

Cevap anahtarı

1. A · Doğal artış hızı, doğum oranından ölüm oranının çıkarılmasıyla bulunur.

2. B · 15 - 5 = 10, yani doğal artış hızı binde 10'dur.

3. C · 22 - 9 = 13, yani doğal artış hızı binde 13'tür.

4. D · Ölüm oranı doğum oranından büyük olduğu için sonuç negatiftir, nüfus azalır.

5. A · Sanayi öncesinde hem doğum hem ölüm oranı yüksekti, artış yavaştı.

6. C · Ölüm oranı düşerken doğum oranı yüksek kaldığı için nüfus hızla arttı.

7. D · Gelişmiş ülkelerde doğurganlık düşerken yaşlı nüfus oranı artar.

8. B · Göç, doğal artış hızından ayrı, bağımsız bir etkendir.

9. D · Eğim dikleştiğinde nüfus artış hızı yükselir.

10. C · Nüfus projeksiyonu, doğum, ölüm ve göç eğilimlerine göre gelecekteki nüfusu tahmin eder.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:
tahtaapp.com/blog/dersler/9-sinif-cografya-nufusun-tarihsel-degisimi-ve-gelecegi-konu-anlatimi